

Ս Փ Յ ՈՒ Ռ Ք ՈՒ Մ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՄԻԱՍՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԹՅՎ ԳՐՎԱԾ ԿՈՆԴԱԿԻ ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐԸ

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՆՇԱՆԱԿԱԼԻՑ ԿՈՆԴԱԿԸ 1

Այս օրերս մեր ձեռքը անցավ «Էջմիածին» ամսաթերթի 1949 հունվար-փետրվար միացյալ համարը, որու առաջնորդողն է Ամենայն Հայոց Հայրապետի կոնդակը, որով Վեհափառ անդրադարձած է դարձյալ Ամբիկահայ թեմի այն հատվածին, որ «զոհ դառնալով հայ ժողովրդի ազգային արժանապատվությունը և ընդհանուր բարոյական նկարագիրը մեծապես արատավորող ողբերգական դեպքերի, կենտրոնախույս տրամադրությունների և անհանդուրժելի նախասիրությունների, տարիներ շարունակել է մեղանչել և ցարդ մեղանչում է Հայաստանյայց Ազգային-Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու կենսատու միասնականության դեմ»:

Վեհափառը կնշե որ «Հայ ժողովրդի ազգային-եկեղեցական միասնությունը բարոյական մեծագույն վանձն է և հոգևոր երաշխիքը Սփյուռքի ազգահավաքման ու ազգապահպանության, որի տարաբնակ հայազույնը զուրկ է և՛ սիրեցյալ Հայրենիքի կենսատու արևից, հողից ու ջրից, և՛ ազգային գերիշխան Պետության ոգեշնչող մոգական ուժից», հետևաբար միասնականության բացառությունը կնկատե խոշոր աղետ մը, որու վերացման համար անգամ մալ հայրական խոսքը կուղղե բաժանյալ հատվածին արտառուչ տողերով:

Ուշագրավ է և այն նշումը Վեհափառին, որ «Ռրպես նախանձախնդիր հայ ժողովրդի ազգային-կրոնական համերաշխ միասնու-

թյան վեհագույն գաղափարի անվթար պաշտպանության և հավատարիմ Հայ Եկեղեցու լայնախոհության, համբերատարության և ներդաժողության սրբազան ավանդներին, Մայր Աթոռը տարիներ շարունակ հրաժարվել է կանոնական վճռահատուներից, նախընտրելով հայրապետական հորդորն ու հովվական խրատը»:

Համազգային միասնականությունը հայության ներքին ուժի աղբյուրը դալանող Վեհափառը իր այս կոնդակով կբաղձա դարձյալ հոգևին որ անմիաբանության աղետին զիտակցին բաժնիվողներու ղեկավարները ու վերջ տան անմիաբանության, խաղաղություն տալու համար «ալեհեր Հայրապետի հոգուն, որ խոռվահույզ է այսօր ի տես իր զավակաց պառակտման, անմիաբանության»:

Արդարև, սրտագրավ է Վեհափառին կոնդակը, ամբողջությամբ շաղախված քրիստոնեական սիրով, Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցիի միասնականության ջերմ ոգիով և հայրենասիրական վառ զգացմունքներով: Վեհին բոլոր կոնդակներն այսպիսի աստվածային ոգի մը կրած են իրենց մեջ: Հայրական հորդորները՝ սիրո, խաղաղության և միասնականության, շատ ուժեղ եղած են, քարերն իսկ կակուղցնող, ապառաժներն իսկ շարժող, և սակայն անգոր հանդիսացած են շարժել բաժանյալ հատվածի ղեկավարության սիրտը բրածոյացած:

Երբ այս է դժբախտ և անհերքելի իրողությունը, դժվար է հավատալ թե այսօր անոնք

1. Հոգվածը բերում ենք կրճատումով—ԽՄՐ.

պիտի մերկանան քինախնդիր, հատվածամուկ և փառաստենչ ոգիներն և պիտի չսեն Վեհին ազգային համերաշխության և եղբայրության սիրո կոչը: Դժվար է կրսենք անոր համար, որ բաժանյալ հատվածի ղեկավարներու թշնամովթյունը դեպի մեր ազատ Հայրենիքը՝ էջմիածինը և անոր հավատարիմ արտասահմանյան եկեղեցականությունը ոչ միայն տկարացած չէ, այլև վերջերս ավելի ուժեղացած, ծավալած է և՛ անպատկառորեն և՛ անխիղճորեն...

Այսպիսի անմարդկային վերաբերում կա և Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսին հանդեպ այս օրերուն: Եվ այս՝ ա՛յն աստիճան անխղճորեն, որ «Միոն» ամսագիրը ձուրջ ախտանշաններ» խորագրով խմբագրականին մեջ կանդառառա հետևյալ տողերով, զայրույթը անդամո՞ւնք.

«...Ինչպե՞ս որակել, օրինակ, արարքը անոնց՝ որոնք խմբակցական տխուր հաշիվներով խիղճ չեն ընել վարկաբեկելու մեր Եկեղեցիին նվիրապետությունը խորհրդանշող և իրենց ամբասիր կյանքով և գործով հանրության մտքին ու հոգիին մեջ նվիրականացած անձնավորություններ, ի հեճուկս մեր ազգային խղճմտանքին և հաշւ օտարներու»:

«Այդպիսիներուն խոսքը, խավարին մեջին լաված հայհուլներ լոկ, արժանի պետք չէ նկատվին անշուշտ որեւէ պատասխանի, ինչպես մորացած ճահիճներե ցայտած կեղտեր:

որոնց՝ մարդ պիտի պժգար դառնալ և քար նետել արձակված ցեխին կողմը»:

Այս տողերը կուռ և զուսպ գրված Կիլիկիո Վեհափառին նկատմամբ եղած անպատկառարժան հայտարարությանց և վերագրումներուն ի պատասխան, չե՞ն փաստեր միթե մեր մտածումը թե՛ կիրքերի կուրացած այդ խմբակը, երբ տակավին բոռնցքը կբարձրացնէ մեր ազգային դեմքերուն և հաստատությանց դիմ, միասնականության ոգին ապրելի շատ հեռու է, և հետեւաբար ան պիտի շարունակէ մնալ բաժանված և թշնամական դիրքի մեջ ընդդեմ մեր ազատ Հայաստանին և անոր հավատարիմ հայրենասեր կղերականության:

Ինչքա՞ն պիտի բաղձայինք, որ Վեհափառի հայրական հորդորը արձագանք դնէր դոնե այս անգամ բաժանյալ հատվածի վեկավարության մոտ և անոնք ընդառաջին մաքուր սրտով և հոգիով իրականացնելու միասնականությունը...

Էջմիածնի արժանատու Գահակալի, մեր օրերու Ղևոնդ Երեցի այս աղաղակը, հայրական կոչը, կրկնենք, իցի՛վ թե այս անգամ անարձագանք չմնա, մեր Ազգին և Եկեղեցիին արա՜տ բերող պառակտումը վերջ գտնէ ի շահ մեր ազատ Հայրենիքին և Հայ Առաքելական Եկեղեցիին:

(«Շրիտասարդ Հայաստան», 20 սեպտ.ի 1949 թ.)

ՆՎԻՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ

Բուքրեշահայ ծանոթ արվեստասեր Գրիգոր Զամբազյան, երեք տարի առաջ, Սովետ Հայաստանի Գեղարվեստի թանգարանին ըրած իր առաջին նվիրատվությունն վերջ, որ կբաղկանար երեք նկարներե, ներկայիս ուրոշած է՝ Հայկ. Դեմ. Կոմիտեի միջոցով՝ Սովետ Հայաստանի թանգարանին նվիրելու օրիշ երեք նկարներ՝ Ֆրանսացի ծանոթ նկարիչներու գործերեն:

Հետևյալներն են այդ նկարները.

1. «Կրկեսը»,— 1,30×1,65 մ. մեծությամբ, նկար՝ Maurice Brianchon -ի, մին՝ Ֆրանսացի աշխուռ երիտասարդ արվեստագետներեն:

2. «Շուկա Հայտարարատի մեջ»,— 0,60×0,50 մ. մեծությամբ, գործ՝ Albert Besnard-ի, նշանավոր հարդարիչ՝ Փարիզի Théâtre français-ի առաստաղին, հայտնի դիմանկարիչ և արևելագետ:

3. «Կապույտով կինը Մոնմարտրի հրապարակեն անցած ատեն»,— պատկեր՝ Louis Anquetin-ի, — 0,60×0,65 մ. մեծությամբ:

Այս նկարներեն առաջինը՝ «Կրկեսը» ցուցադրված է 1928-ին Տոփլըրիի ցուցահանդեսին մեջ և արժանացած՝ մեծ հիացմունքի:

(«Նոր կյանք», 30 հուլիսի 1950 թ.)